

Panormitanus super tertio decre.

eris. Primum quod principii et finis intelligantur de clerico seculari in minoribus constituto: et iste non mandatur tondere. medium vero loquitur in educto seu monacho: et iste debet iterum tondere: quod non potuit matrimonium contrahere: et hunc intellectum cessat primum. Secundo potest intelligi ut tota littera ponatur unum casum: et loquitur in eo quod non est in sacris nec professus. Et ad contrarium editer respondetur quod debet tondere causative. si si vult gaudere privilegio clericali: vel si dispensatus vult tenere beneficium sine cura. et de hoc plene dicitur in c. iohannes. pre. et sic hunc intellectum hic est casus rotundus de eo quod predictum quod clericus coniugatus: et dimissione consue non perdit recuperabiliter privilegium clericale: sed in incontinenti reassumendo tonsuram reassumit privilegium: et hoc non.

¶ Clericus nutritus comam potest a superiore inuitus tondere. Bonum non voluntarium non est remunerabile. Beneficium autem quomodo dicitur in inuitum. Breue est: et potest summari. ¶ Clericus debet tonsuram deferre: et si non vult potest inuitus a suo superiore tondere.

Clericus. Breue est: et potest summari. ¶ Clericus debet tonsuram deferre: et si non vult potest inuitus a suo superiore tondere.

¶ Clericus nutritus comam potest a superiore inuitus tondere. Bonum non voluntarium non est remunerabile. Beneficium autem quomodo dicitur in inuitum. Breue est: et potest summari. ¶ Clericus debet tonsuram deferre: et si non vult potest inuitus a suo superiore tondere. ¶ Clericus nutritus comam potest a superiore inuitus tondere. Bonum non voluntarium non est remunerabile. Beneficium autem quomodo dicitur in inuitum. Breue est: et potest summari. ¶ Clericus debet tonsuram deferre: et si non vult potest inuitus a suo superiore tondere.

Additio. Vide etiam per Bar. in l. l. r. u. de ver. obl. et soluit ipse quod aut beneficium seu comodum tunc respicit inuitum et contradicentem. et procedit regulam in inuitum. aut respicit etiam tertiam personam: tunc ratio ne tertiis conferatur etiam in inuitum. sicut dicitur in clerico qui non potest renuntiare ne conueniatur coram ecclesiastico. Item honores propter publicam utilitatem etiam inuitis conferuntur. ut in ritu. de mune. et hono. per totum. et vide ad materiam id quod dicitur in l. si quis in consecrando. C. de episc. et clericis. et in l. non tantum

de appellationibus. Abbas. ¶ Monasteria monialium frequentans si est clericus suspenditur: si est laicus excommunicatur: nisi ex iusta causa et manifesta. et numero 2. et numero 3. ¶ Copulativa posita inter duo quorum unum sequitur ad aliud: resolutur in expositiuam. ¶ Frequentatio ex quot vicibus inducatur. Consuetudo in maleficiis inducitur ex duabus vicibus. ¶ Clericus in quocumque ordine constitutus committens sacrilegium detur ad agenda perpetuam penitentiam. Laicus committens sacrilegium occipitur et bona applicatur monasterio cui intulit iniuriam. Violans monalem incurrit plura peccata: de quibus hic.

Monasteria. ¶ Frequentans monasteria monialium et monitus non desistens si clericus est deponitur si laicus excommunicatur. hoc dicit. ¶ Casus specialis. Quia clerici monasteria monialium nimis frequentabant: statuit Lateranense concilium quod sine manifesta et rationabili causa ulterius frequentare non presumant: quod si fecerint per episcopum arceantur: si non desisterint ab officio ecclesiastico suspendantur: si laici fuerint excommunicentur. Ber. ¶ Item. j. q. ex frequentatione ad monasteria monialium oritur sinistra suspicio contra accedentes. nam periculosa est sepe commixtio. ut est textus cum glo. in c. mulieres de i. l. vi. deo clericus prohibetur solus immiscere fabulis cum muliere. h. r. vi. d. c. clericus. et c. clerici. ¶ Item. q. duo. regita ut quod possit impune frequentare monasteria monialium. scilicet causa rationabilis: et quod sit manifesta. Non enim sufficit causam rationabilem allegare nisi illa sit manifesta. nec sufficit occasio consanguinitatis sicut Jo. and. nam licet raro possit visitare consanguineam non tamen hoc preterit debet fieri frequens accessus: quia etiam in consanguineis id scelus perpetratum reperitur. ut in c. de cobabit. cle. et mulie. et ad propositum vide text. xvij. q. ij. diffinitus. et in c. in decima. ¶ Item. no. casum in quo laicus efficit de foro ecclesie: sepe peccando: vel nimis consabulando cum monialibus: nam committit sacrilegium quod est de foro ecclesiastico. c. cum sit. de fo. compe. xvij. q. iij. si quis suadente. ¶ Sed oppo. contra istud princ. c. nam visitare monasteria non est in se malum. facit. r. l. dist. in c. parsoniam. Sol. iste text. dupliciter exponitur. ¶ Primo ut ponit contentum pro contento. et sic exponatur monasterium sanctimonialium: id est monasteriorum moniales. Secundo potest intelligi proprie: nam licet quis non loquatur cum monialibus non tamen debet frequentare ad ipsarum monasteria. nam sepe in tactis ab immunda violatione corporibus fugit castitas ipsa de morib. ut dicit text. Augu. in c. nec solo. r. xv. q. v. periculosum enim est sepe visitando moniales. Est enim factus mulieris ventus viens: ut dicit Salomon. ¶ Secundo oppo. ad finem. c. cum mandat laicos excommunicari: et a cetero fidelium excludi: non enim per solam excommunicationem excludendi sunt a cetero fidelium. r. i. questione. ij. cum excommunicato. ¶ Solu. primo exponitur: et pro id est. et ex hoc nota quod quando copulativa ponitur inter duo quorum alterum est sequela seu effectus alteri: copula et reponit id est. facit. l. i. ff. de pactis. et quod ibi non. Secundo soluitur quod debent excludi a cetero fidelium per subtractionem sacramentorum de facto. vel melius loquitur de denunciatione que fit per excommunicationem. c. parsonialis. de appellationibus. ut sit sensus quod episcopus debet istos laicos excommunicare: et ita eos postmodum denuntiare: ut prolixius careant communionem fidelium. ¶ Et nota textum hic. et ex ter. duo. primo quod officium episcoporum est intendere circa honestatem monialium ut nimis non frequententur per laicos vel clericos: unde hodie potest episcopus: et debet omnes moniales visitare annuatim etiam si sint exempte. ut in clementina attendentes. de statu regula. Secundo quod frequentans monasteria monialium non est excommunicatus ipso facto episcopi autem per eorum statuta solent fulminare excommunicationem.

Additio. Aliq. ibi in glo. h. ¶ In glossa. i. ibi: et in c. diffinitus. ibi dicitur quod quando quis vult loqui moniali debet loqui in presentia abbatis: et cum ea compediola verba dicere. et dicit Hostien. quod sicut non licet frequentare monasteria monialia: sic etiam hospitium commatrum vel beguninarum. ut in c. perniciosum in glo. allegata. et facit quod dicitur in clem. i. de relig. do. ¶ In eadem glossa ibi: non sunt. vbi dicitur in clem. i. de relig. do. quod non sufficit dicere conscientia mea munda est quo ad deum non curo quid alij loquantur quando quis frequentat monasteria: quia non solum expedit que habere bonam conscientiam quo ad deum: sed etiam habere bonam famam: ne alij scandalizent. ¶ In glo. h. in fine. No. gl. ad statuta frequentationis. et pro ista glo. facit dictum Archiep. in c. illud. r. ij. vbi dicit quod ex duabus vicibus inducitur consuetudo ad maleficiam. facit. l. ij. C. de epis. aud. l. Host. tamen discrepat a dicto glo. et dicitur recurrendum ad communem vulgum loquentium. ut in l. ij. ff. de re. dub. argu. in l. i. ff. de flu. et melius in c. de causis. de offi. deleg. Jo. an. sentit quod si post in monitionem accesserit habet locum dispositio huius text. quod satis placet. nam oritur

- a Clericus coniugatus. Adde Alex. cons. viij. §. all. in c. i. Ber.
- ¶ Sebast. Sapia.
- b Inuitus. Vide que no. in. §. item vobis. in gloss. in ver. inuitus. in l. i. p. q. s. glo. no. acq.
- c Ex frequentatione. adde quod id dicit Roma. cons. cler. q. adultera di. consuetudo facit pluri adulterium voluntarium. Ber.
- d Et p. id est. ad de. Pl. c. xvij.
- e Exempte. Ad de ad materia. Fe de. Pl. c. xvij. ber.
- f Bonam famam. Adde quod veritas bone fame propter scandalum dimitte da non est: ut dicit Cald. co. tit. 2. §. i. Ber.
- ¶ Sebast. Sapia.
- g De frequentatione. Vide gl. in §. h. in au. de de sen. et i. vbi vult quod dictio frequenter: verificatur in duabus vicibus. et ad hec vid. Abb. l. c. tua nobis. in gl. §. s. b. appe. vbi non illa glo. pro statu tis pmissentibus aliqd iterari. vel punientibus facit. 3 tem aliquid iterum vel habeat locum. b le statutu in gem nante acta. et dicit ibi Bal. q. si arbi tro das vobis pro rogadi co pro missus semel et iterum non intelligitur posse prorogare nisi bis.
- b Duabus vicibus. Adde Roma. cons. cler. vbi quot vicibus quod dicitur cessans et fugitiuus.